

Juhla-aikojen virsimestari ja rukoilevaisten hengellinen isä Abraham Achrenius (1706–1769)

Suomalaisen herätysliikevirsirunouden keskeisimpiä runoilijoita on **Abraham Achrenius**, joka syntyi Someron pitäjänapulaisen perheeseen 1706 ja lähti itsekin opiskelemaan papiksi. Opiskeluaikanaan hän sai kuulla vakavia varoituksia pietismistä, mutta ollessaan kotiopettajana Ahvenaisten kartanossa hän tutustui kartanon isännän **Gustaf Creutzin** kautta pietismiin, joutui kovaan synninhätään ja kääntyi itsekin pietistiksi.

Myöhemmin toimiessaan kappalaisena Ähtävällä Achrenius törmäsi Sanaa ja sakramentteja kaihtavaan radikaalipietistiseen liikkeeseen ja lopulta kääntyi sen kannattajaksi. Tämän seurauksena Achrenius luopui papiskirjastaan vuonna 1740.

Radikaalipietistinen vaihe ei Achreniuksella kuitenkaan kestänyt koko elämää, vaan myöhemmin hän anoi ja sai pappisviran takaisin. Tärkein vaihe Achreniuksen työuralla alkoi 1753, jolloin hänestä tuli Nousiaisten kirkkoherra. 1750-luvun lopulla alkanut rukoilevaisuus sai Achreniukselta merkittävän puolestapuhujan, ja Nousiaisista tulikin kirkkoherran myötävaikuttamana nousevan rukoilevaisuuden keskus.

Achrenius kuoli vuonna 1769. Hänen työtään jatkoi hänen poikansa **Antti Achrenius**, joka oli toinen vuonna 1790 julkaistun *Halullisten sielujen hengellisten laulujen* toimittajista. Tästä kokoelmasta tuli samana vuonna **Elias Laguksen** suomentamien Siionin virsien ohella kaikkien 1800-luvun herätysliikkeiden käyttämä virsikokoelma.

Achrenius saattelee teksteissään veisaajan Raamatun sisälle.

SIIONIN JUHLA-WIRRET

Abraham Achreniuksen merkittävin teos on hänen kuolinvuotenaan 1769 julkaistu *Siionin Juhla-Wirret*. Kokoelmaan hän kokosi lähes 70 virttä eri kirkkovoosien juhlapäivistä. Kokoelma on ainutlaatuinen, sillä Suomessa ei löydy muuta noin vanhaa, pelkästään kirkkovoosien juhliin keskittyvää virsikokoelmaa.

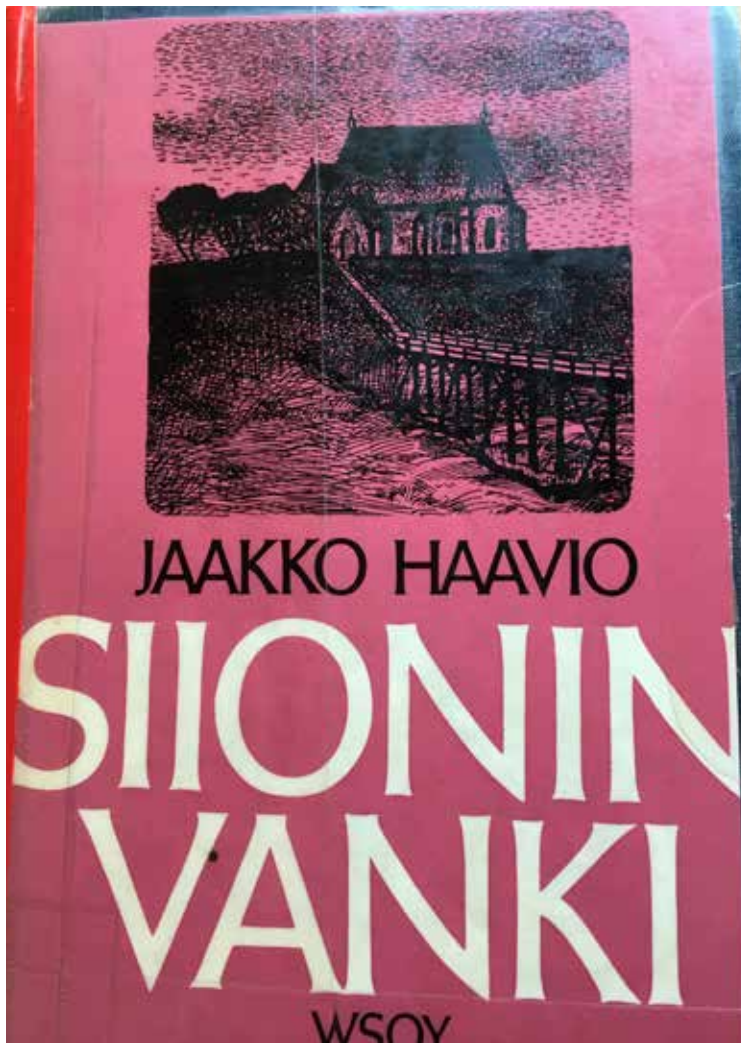
Siionin Juhla-Wirsiä päätyi myös Siionin virsiin. Kun **Wilhelmi Malmivaara** uudisti Siionin virsiä 1893, hän kokosi tuohon uudistettuun kokoelmaan virsiä paitsi Elias Laguksen suomentamista Siionin virsistä (1790), myös Halullisten sielujen hengellisistä lauluista ja Achreniuksen Siionin Juhla-Wirsistä. Tämän myötä Siionin virsiin päätyi tuon kokoelman pääsiäis- ja joulunajan virsiä.

ACHRENIUS VIE VEISAAJAN RAAMATUN LEHDILLE

Abraham Achrenius vie Siionin Juhla-Wirsissä veisaajan keskelle niitä Raamatun tapahtumia, jotka ovat kyseisen juhlapäivän pohjana. Achrenius tulkitsee Raamattua vanhan, jo antiikin ajalta periytyvän allegorisen raamatuntulkintaperinteen mukaan ja saattaa veisaajat mm. Betlehemin tallin äärelle paimenten kanssa ja jopa sydämen sisimmästä katsomaan niitä tallin olkia, joiden päällä Jeesus-lapsi lepää (ks. SV 194 ja 195).

Samanlainen veisaajan Raamatun sisälle saatteleva metodi on Achreniuksen pääsiäisvirressä *Nyt, kalliit sielut, joutukaatte* (SV 128). Achrenius pohjaa tämän virren Luukkaan evankeliumin 24. lukuun, missä ylösnoussut Vapahtaja ilmestyy kahdelle opetuslapselle Emmauksen tiellä. Virressä Achrenius tekee opetuslasten Emmauksen tien vaelluksesta ihmisen huolien ja tuskan täyttämän elämänvaelluksen vertauskuvan. Tällä elämän tiellä Vapahtaja kasvonsa salaten kulkee lohduttaen vierellä.

Achreniuksen tavan nähdä Raamatun kertomukset ihmisen kristillisen vaelluksen vertauskuvina ymmärsi hyvin Siionin virsien uudistaja **Jaakko Haavio**, joka tämän virren viimeiseen säkeistöön liitti vielä ehtoollisen kuvauksen (vrt. Luuk. 24:30), jota ei alkuperäisessä virressä vielä ollut.

Jaakko Haavio kirjoitti vuonna 1938 Abraham Achreniuksesta elämäkerrallisen romaanin Siionin vanki: Romaani elävästä toivosta. Kuva on vuoden 1972 uusintapainoksesta.

**Palstalla
tutkaillaan
edesmenneitten
virsirunoilijoiden
ajatuksia ja
töitä.**

Achreniuk-
sen alkuperäinen
pääsiäisvirsi on
alun perin ollut 18-sä-
keistöinen, ja se on Siionin virsien uudistus-
ten yhteydessä jaettu kahteen osaan. Virren
loppupuolesta on koostettu Siionin virsi 242.

Achreniuksen tavasta tuoda Raamatun
teksti eläväksi veisaajalle kertoo tuon virren
säkeistö 5. Säkeistö pohjaa Emmauksen tien
opetuslasten pyyntöön ”Jää meidän luok-
semme. Päivä on jo kääntymässä iltaan.”
(Luuk. 24:29) Nerokkaalla tavalla Achrenius
näkee tuon pyynnön veisaajan pyynnöksi
ikuisuuden kynnyksellä: ”On lähellä jo ajan
ilta, jää, Herra Jeesus, luoksemme.”

Kalle Hiltunen

**”On lähellä jo ajan ilta,
jää, Herra Jeesus, luoksemme.
Pois tyhjiltä vie laitumilta
ja ole itse ruokamme,
kun huomispäivä ahdistaa
ja vaiva, nälkä rasittaa.**

**Kun olet, Jeesus, seurassamme,
armosi anna johdattaa,
niin että täällä toisiamme,
kuin tahdot, voimme rakastaa.
Siis, Jeesus, ole turvamme.
Veisaamme: kiitos sinulle!”**

Siionin virsi 242:5–6